

Bättre förutsättningar för hållbar tillväxt

Tillväxtprogram

Akava

INNEHÅLL

1. Inledning	3
2. FUI, nya innovationer och ekosystem	4
3. Ett beskattnings- och finansieringssystem som sporrar till tillväxt	6
4. Intellectuellt kapital och forskningsinformation	7
5. Företagens verksamhetsförutsättningar och förnyelse	9
6. Fler internationella experter	10
7. Europeiska unionen som vägvisare för tillväxtpolitiken	11

Godkänts 8. 6. 2021
Bilder: Ida Pimenoff
Grafiker och layout: Liisa Valtonen
ISBN: 978-952-7281-50-5

1. Inledning

Ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar tillväxt skapas genom högklassig kompetens som utnyttjas för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet, en rätt dimensionerad och riktad social trygghet samt ett åtagande att orubbligt iakttäta rättsstatsprinciperna.

Det ekonomiska systemet måste förnyas. Den teknologiska utvecklingen, den förändrade befolkningsstrukturen, förlusten av biologisk mångfald och klimatförändringen kräver det. Detta program redogör för Akavas mål och åtgärder när det gäller att främja hållbar tillväxt och förbättra konkurrenskraften. Kärnan i tillväxten ligger i att stärka den finländska forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten (FUI). Genom FUI-verksamhet främjar vi övergången till ett koldioxidsnålt samhälle och en cirkulär ekonomi, vilket erbjuder nya affärs- och exportmöjligheter.

För att Finland ska komma in på tillväxtbanan igen måste företagen öka sin produktivitet och skapa förädlingsvärde. Nyckeln till produktivitet är kunniga och välmående arbetstagare. Förädlingsvärde uppnås när hela produktivetskedjan fungerar på ett ansvarsfullt sätt. Mänskligt hållbar tillväxt innebär att man strävar efter att minska osäkerheten genom att stärka arbetarskyddsåtgärder som påverkar företagens och de offentliga samfundens samt de anställdas välfärd och jämlikhet, bra ledarskap och möjligheter till kompetensutveckling.

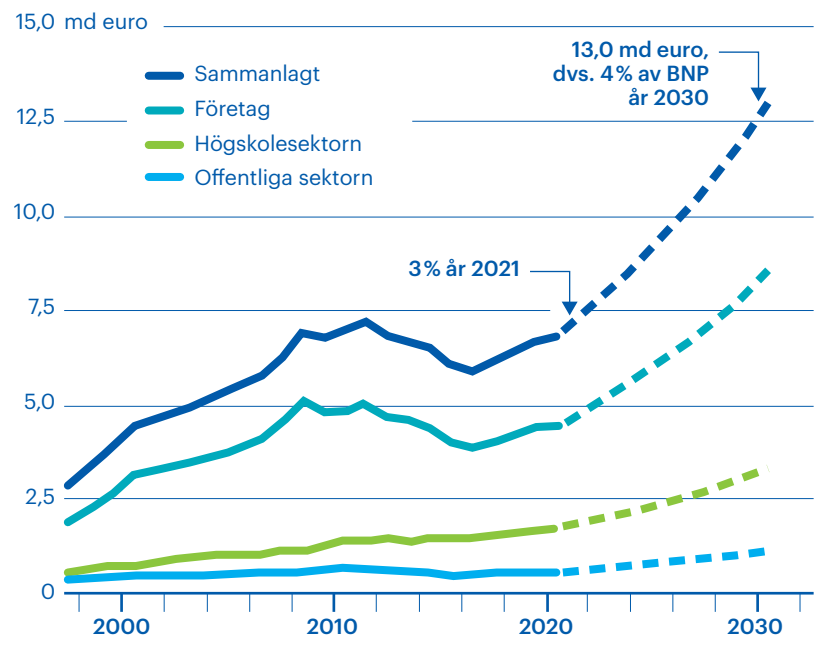
Akava har som ambition att göra Finland till ett attraktivt land för världens bästa startup- och tillväxtföretag, investerare och experter. Det är viktigt att företagens verksamhetsmiljö och den lagstiftning som reglerar denna skapar en efterfrågan på innovativa tjänster och främjar företagens förnyelseprocesser och förmåga att ta fram nya innovationer. När företagen fattar investeringsbeslut måste de kunna lita på att den politiska riktningen fortsätter att vara förutsägbar och konsekvent. Tillväxtpolitiken måste samordnas på ett enhetligt sätt på statsrådsnivå som en separat politisk sektor.

Genom FUI-verksamhet främjar vi övergången till ett koldioxidsnålt samhälle och en cirkulär ekonomi, vilket erbjuder nya affärs- och exportmöjligheter.

2. FUI, nya innovationer och ekosystem

Finlands framgångsrecept bygger på hög kompetens, vetenskap och nya innovationer. Akava vill betona att vi är ett informationssamhälle som förlitar sig på hög kompetens och som satsar på forskning, produktutveckling och ny, kreativ företagsverksamhet. Finland har förbundit sig till målet att FUI-investeringarna ska ha ökat till fyra procent av bruttonationalprodukten före 2030. Vi har en bra bit kvar till detta mål. Konsekventa FUI-satsningar är ett måste för att målet ska kunna uppnås.

Investeringar i forsknings- och utvecklingsverksamhet, löpande priser

Källa: Akava Works, Statistikcentralen och Macrobond

Den finansiering för tillämpad forskning och innovationer som riktas till högskolorna och företagen har skurits ned, och detsamma gäller finansieringen av statens forskningsinstitut. Vi behöver djärva nyskapande innovationsekosystem som bildas av högskolor, forskningsinstitut och företag, förutsägbar finansiering och fri rörlighet.

Plattformsekonomi är en innovativ, växande affärsmodell som ger möjligheter att skapa, hitta och förmedla arbete. Plattformsekonomin erbjuder flexibilitet och extra inkomster och attraherar därför högt utbildade experter. För toppexperter kan den erbjuda möjlighet till högre inkomster, men för en del medför plattformsarbete en osäkerhet och låga inkomster som inte garanterar en tillräcklig utkomst. Plattformsekonomin och det lagstiftningstryck som den är föremål för kräver en balansgång mellan de arbetsmöjligheter som den skapar och vikten av att garantera arbetstagarna en tillräcklig utkomst, trygghet och rättigheter. Lagstiftningen om plattformsekonomin är effektiv endast om den identifierar plattformsekonomin särskilda verksamhetsprinciper och plattformarnas

mångfald. De som arbetar via plattformarna ska garanteras en tillräcklig utkomst, trygghet och olika rättigheter, inklusive rätten att uppdatera sin kompetens och rätten till livslångt lärande.

De finländska startup- och tillväxtbolagens centrala betydelse för arbetet med att främja innovationsmiljön, företagets hållbara förnyelse, sysselsättningen och arbetets produktivitet ska identifieras. Finland ska ambitiöst arbeta för att skapa hållbar ekonomisk tillväxt och sträva efter att lösa problem och satsa på att bygga upp framtidens välfärdssamhälle. Allt detta är möjligt endast om vi dels skapar förutsättningar för ett starkt FUI-system, internationalisering och företagsverksamhet, dels utvecklar en sporrande social trygghet. Då innovationsaktörerna slås samman till ett enda större kunskapskluster blir det möjligt att kombinera kunskap, kunnande och resurser och på så sätt använda dem effektivare. Aktörerna kopplas samman och bildar ett ekosystem, där en aktörs framgång gynnar hela samhället.

Akavas förslag

- I syfte att uppnå de mål som anges i FUI-färdplanen, sammanställa en trovärdig plan för att höja finansieringsnivån till 4 procent av bruttonationalprodukten.
- Rikta en betydande del av statens FUI-satsningar så att de bidrar till större privata FUI-satsningar.
- Skapa ett finansieringssystem som sporrar till utbyten av undervisnings- och forskningspersonal från högskolor till företag.
- På högskolornas campus skapa sådana tjänster för utvidgande av accelerator- och företagsverksamhet som startup-ekosystemen behöver och sådana lokaler som krävs för utveckling av entreprenörsfärdigheter

3. Ett beskattnings- och finansieringssystem som sporrar till tillväxt

Målet att forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten ska uppnå en nivå på fyra procent av BNP kräver en klar, trovärdig plan samt offentliga och privata investeringar. FUI-verksamheten och tillväxtföretagsamheten går hand i hand. Bägge måste främjas för att vi ska kunna skapa nytt, lösa de stora problemen i världen och främja en hållbar ekonomisk tillväxt och välfärd i framtiden.

Finland behöver investeringar som skapar tillväxt samt företag med hög kompetens och förädlingsvärde. Beskattningen ska vara sporrande och behandla företagen så jämlikt som möjligt i alla bolagsformer. Den ska vara förutsägbar och konkurrenskraftig, och den ska stödja företagens tillväxtmöjligheter. Vidare ska beskattningen locka till risktagning och företagsexpansion samt sporra företagen till att inleda och bedriva eget forsknings- och produktutvecklingsarbete.

Beskattningen ska vara förutsägbar och konkurrenskraftig, och den ska stödja företagens tillväxtmöjligheter.

Akavas förslag

- Se till att de offentliga aktörernas, såsom ministeriernas, Business Finlands och Finlands Akademis, uppgifter hålls tydliga Utveckla finansieringskanalerna så att de inte är så splittrade.
- Se till att de små och medelstora företagen beaktas i högre grad i finansieringsinstrumenten.

- Skapa ett startbidrag som riktar sig till företag som vill inleda FUI-verksamhet och grunda en egen forskningsgrupp.
- Införa skatteavdrag för FUI-verksamhet för företag i syfte att sporra företagen till att starta och stärka sin egen FUI-verksamhet.
- Häva begränsningarna i fråga om aktiesparkonton.
- Bevara företagavdraget.
- Göra det möjligt att grunda en personalfond för företag med minst fem anställda, då företagets omsättning eller motsvarande avkastning vid tidpunkten för grundandet av fonden är minst 100 000 euro.

Öka finansieringen av anläggningar i pilot- och demonstrationsskala som satsar på forskningsbaserade innovationer.

4. Intellectuellt kapital och forskningsinformation

Akava betonar att utbildning och forskning är vårt bästa skydd i de förändringar som sker i världen. Med tanke på vår hållbara tillväxt, konkurrenskraft och välfärd är det viktigt att Finland profilerar sig som ett land där allt beslutsfattande bygger på forskningsinformation och där det i bred utsträckning satsas på kompetens och forskning. Utbildning, forskning, produktutveckling och nya innovationer främjar den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen. Ett samhälle som satsar på forskningsinformation, hög kompetens och kontinuerlig kompetensutveckling för alla medborgare är en attraktiv samarbetspartner för internationella företag, organisationer och forskare. En effektiv finansiering av högskolorna beaktar de olika branschernas särskilda behov. Detta främjar en mångsidig tillgång till experter.

Finland måste se till att utöka sitt intellektuella kapital även i framtiden. A och O är att alla medborgare avlägger åtminstone en examen på andra stadiet. Utbildning, forskning och kompetens är kärnområden inom innovationssystemet. Högskolornas samarbete med städerna, arbetslivet, organisationerna, forskningsinstituten och näringslivet bör intensifieras. Detta bidrar till en bättre verksamhetsmiljö för entreprenörskap och innovationer, främjar FUI-verksamheten och gör arbetslivets och utbildningsområdenas utveckling mer förutsägbar. Högskolorna bör spurras till att bygga upp ett företagssamarbete och samarbetsrelationer på en tvärvetenskaplig grund. Akava framhäver också yrkeshögskolornas betydelse som forskningsaktörer och som en grogrund för innovationer. Detta främjar tvärvetenskaplighet och hållbar tillväxt samt innovationer.

Akava betonar att de stora problemen i världen, såsom klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald, kan lösas med hjälp av kompetens, vetenskap och teknik. Arbetet med att stävja dessa fenomen erbjuder också tillväxtmöjligheter för affärsverksamhet. Tyngdpunkten ska läggas på att dels ersätta fossila råvaror med förnybara råvaror och råvaror med nollutsläpp, dels utnyttja de

Akava betonar, att utbildning och forskning är vårt bästa skydd i de förändringar som sker i världen.

möjligheter som bioekonomin erbjuder. Finland måste satsa på sådana lösningar som bidrar till att bevara jorden som en livsduglig planet och som främjar en cirkulär ekonomi.

Akavas förslag

- Stärka högskolornas företagssamarbete via gemensamma forskningsmiljöer och expertrörlighet. Sporra till rörlighet mellan olika sektorer och vetenskapsgrenar.
- Höja resurserna för högskoleutbildning och högskoleforskning till en globalt konkurrenskraftig nivå och ytterligare förbättra högskoleutbildningens kvalitet. Stärka resurserna för vetenskaplig forskning och ta fram ett trovärdigt åtgärdsprogram för att utveckla forskningsinfrastrukturen.
- Stärka även yrkeshögskolornas FUI-verksamhet och finansieringen av denna samt på regionalt plan utnyttja den potential som ligger i tillämpad forskning inom de områden på vilka läroanstalterna och de lokala företagen har specialiserat sig.
- Studier i entreprenörskap ska ingå i alla utbildningsstadier.
- Stärka finansieringen av statens forskningsinstitut och forskningsinstitutens samarbete med både högskolorna och den privata sektorn som en del av de gemensamma forskningsmiljöerna och samarbetsmodellerna.
- Stödja sysselsättningsmöjligheterna för forskare inom många olika sektorer i arbetslivet. Sätta som nationellt mål att 15 procent av FUI-personalen inom den privata sektorn har avlagt doktorsexamen före 2030.
- Stärka dels forskningen kring uppbyggandet av ett kolneutralt samhälle med cirkulär ekonomi, hållbart utnyttjande av förnybara naturtillgångar och bioekonomi, dels forskningssamarbetet med företagen. Utnyttja exportpotentialen i fråga om finländska gröna innovationer på ett effektivare sätt.

5. Företagens verksamhetsförutsättningar och förnyelse

Goda verksamhetsförutsättningar för företagen och en stabil, förutsägbar verksamhetsmiljö utgör hörnstenar för hållbar tillväxt. Akava anser att Finland bör satsa på företagens förnyelseförmåga, tillväxt och utveckling och vara ett attraktivt land för startup- och tillväxtbolag, investerare och experter. På så sätt hittar vi tillbaka till hållbar tillväxt, hög sysselsättning och en hållbar samhällsekonomi.

Framgångsrika tillväxtföretag skapar nya arbetsplatser och välbefinnande, och upprätthåller och främjar dessutom en hållbar förnyelse av vårt näringsliv. Nya arbetsplatser skapas genom ny export: det finns en kraftigt växande global efterfrågan på kompetens, tjänster och teknik som främjar digitaliseringen och bekämpningen av klimatförändringen. Digitaliseringen förändrar affärsverksamheten inom alla branscher. Genom att effektivare utnyttja digitaliseringen och nya affärsmodeller kan vi skapa arbetsplatser som kräver hög kompetens och förbättra produktiviteten och konkurrenskraften.

De tillväxtutmaningar som företagens föränderliga verksamhetsmiljö medför kan lösas med hjälp av smidiga finansierings- och internationaliseringstjänster, rådgivning, kunniga och välbefinnande anställda och en effektiv innovationspolitik. Därtill är det viktigt att stödja ägarbyten i företag och skapa en grogrund för nya tillväxtföretag. Betydande trafikledsinvesteringar ska genomföras i rask takt.

Genom ansvarsfull företagsamhetspolitik skapar vi hållbar tillväxt och arbetsplatser. Företagsamhetspolitiken ska förbättra ensamföretagarnas och de självanställdas ställning, uppmuntra till entreprenörskap och sporra företagen till att växa och skapa arbetsplatser samt underlätta flexibla kombinationer av olika arbetsformer.

Finland bör satsa på företagens förnyelseförmåga, tillväxt och utveckling.

Akavas förslag

- Erbjud arbets- och näringsstjänster samt företagstjänster på högskolornas campus.
- Förenhetliga definitionerna av begreppet företagare i lagstiftningen och minska de problem som orsakas av otydliga definitioner exempelvis när det gäller den sociala tryggheten.
- Främja sysselsättningen genom att sänka tröskeln för företag att anställa sin första arbetstagare.
- Utnyttja offentliga upphandlingar på ett effektivare sätt i syfte att främja entreprenörskap och innovationer och förbättra de offentliga aktörernas och anbudsgivarnas upphandlingskompetens. Dela in upphandlingarna i mindre delar så att även små och medelstora företag kan delta i dem.
- Revidera företagsstöden så att de ökar företagens immateriella investeringar och sporrar till förnyelse, nya affärsmöjligheter, internationalisering och tillväxt samt innovationer och kolneutrala lösningar.

6. Fler internationella experter

Den arbets- och utbildningsrelaterade invandringen till Finland bör ökas. Befolkningsutvecklingen i Finland räcker inte till för att täcka vare sig arbetskraftsbehovet för eller finansieringen av välfärdssamhällets tjänster på lång sikt. Vi behöver arbetsrelaterad invandring inom många olika branscher. Akava anser det vara livsviktigt att experter inom olika branscher flyttar till Finland.

Även med tanke på målet att skapa hållbar tillväxt och företagens verksamhetsförutsättningar är det av central betydelse att Finland attraherar mer kompetent arbetskraft. Internationella experter bidrar till att öka Finlands export och hjälper företagen och högskolorna att skapa viktiga kontakter till andra länder. Finland bör också satsa på att locka tillbaka experter som flyttat härifrån och se till att det finns arbetsplatser för dem.

Finland bör prioritera att attrahera utländsk arbetskraft och se till att det finns möjligheter för internationella examensstuderande att få arbete på vår arbetsmarknad. När vi lockar internationella experter till Finland är det viktigt att vi erbjuder dem samma anställningsvillkor som gäller för finländska experter. Alltför ofta utgör obefintliga nätverk eller krav på perfekta kunskaper i finska ett hinder för att studerande ska hitta arbete i Finland. Det urval av språk som invandrarna hämtar med sig ska betraktas som en resurs. För att vi ska lyckas attrahera kompetent arbetskraft och även utlandsfinländare till Finland är det viktigt att göra det lättare för familjer att flytta hit och bosätta sig här.

Kompetent, internationell arbetskraft, en växande befolkning i arbetsför ålder och framgångsrika företag skapar mer investeringar, produktivitet och tillväxt i Finland.

Internationella experter bidrar till att öka Finlands export och hjälper företagen och högskolorna att skapa viktiga kontakter till andra länder.

Akavas förslag

- Se till att invandrare får arbetslivsorienterad språk- och integreringsutbildning så fort som möjligt när de anlänt till Finland oberoende av hur lång tid tillståndprocesserna tar i anspråk; de ska erbjudas möjlighet att studera finska och svenska på arbetstid.
- Avskaffa prövningen av tillgången på utländsk arbetskraft.
- Fastställa att utlänningar som avlagt högskoleexamen i Finland automatiskt beviljas permanent uppehållstillstånd.
- Vidareutveckla startup-visumet så att den som beviljats startup-visum också kan byta arbetsplats; startup-visumet bör framöver omfatta även personens familj.
- Skapa smidiga tillståndprocesser: Det bör säkerställas att experter med nyckelkompetens får sin ansökan behandlad inom 48 timmar och göra det möjligt för dem att kommunicera på engelska när de använder offentliga tjänster. De möjligheter som digitaliseringen erbjuder bör utnyttjas, och det bör bland annat bli lättare för andra personer än de som är finländska medborgare och kunder i en finländsk bank att använda stark elektronisk identifiering.

7. Europeiska unionen som vägvisare för tillväxtpolitiken

På EU-nivå koncentrerar man sig på att återuppbygga ekonomin efter coronaviruspandemin. Programmen för den nya finansieringsperioden 2021-2027 styr på ett centralt sätt hur EU-politiken och tillväxt- och utvecklingsåtgärderna riktas. Forsknings- och utbildningsprogrammen bör sättas igång och resurserna fås i användning i snabb takt.

EU:s tillväxtpolitik byggs upp via den inre marknaden och den ekonomiska och monetära unionen. Spelreglerna i anslutning till EMU bör ses över. EU:s gemensamma konkurrenspolitiska regler om företagsstöd bör återställas. Akava anser att det inte är möjligt att sträva efter en framtida hållbar utveckling eller uppnå bland annat de mål som satts upp för finansieringen av FUI-verksamhet enbart med hjälp av inhemska resurser. Finland ska vara en aktiv vetenskaps-, forsknings-, innovations- och forskningspolitisk aktör även i Europa. EU klarar sig för tillfället inte särskilt bra i den internationella konkurrensen om experter, och denna situation måste förändras.

Inom handelspolitiken är förhandlingar och avtal med nya samarbetspartner av stor vikt. Bland de viktigaste kan nämnas förutom USA även Mercosur-länderna och Kina. Handelns och tillväxtens hållbarhet har blivit rentav en avgörande faktor med tanke på dessa avtals godtagbarhet och politiska genomslag. EU måste definiera innehållet och de gemensamma riktlinjerna för begreppet strategisk autonomi och för den strategi som ska tillämpas för att förena en tillräcklig självförsörjning i fråga om känsliga produkter med öppen handel som skapar tillväxt och sysselsättning. Den högre självförsörjningsgrad som behövs i fråga om vissa produkter får inte leda till en allmän protektionism.

Finland ska vara en aktiv vetenskaps-, forsknings-, innovations- och tillväxtpolitisk aktör även i Europa.

Akavas förslag

- Uppdatera den inre marknaden för att främja det tekniska språnget och genomföra det föreslagna programmet för grön utveckling, dvs. Green Deal; Finland ska också se till att programmet inte begränsar en hållbar användning av förnybara naturtillgångar i stället för fossila råvaror.
- Främja den digitala inre marknaden genom att stärka utnyttjandet av digitaliseringen i förnyandet av affärsfunktionerna och den offentliga sektorn.
- Stärka EU:s roll som global standardsättare utgående från unionens inre marknad.
- Fördubbla Europeiska unionens finansiering av programmet Horisont före 2040 och göra betydande satsningar redan under de närmaste åren; finländarnas aktivitet när det gäller att ansöka om finansiering med stöd av programmet bör utökas.
- Snabbt genomföra den kapitalmarknadsunion, energiunion, gränsöverskridande trafikinfrastruktur och andra motsvarande projekt som föreslagits.
- Skapa en fungerande marknad för och reglering av en omfattande cirkulär ekonomi på EU-nivå; därtill bör man även främja uppkomsten av en nordisk marknad för cirkulär ekonomi och en enhetlig reglering av denna.